

TARPTAUTINĖ KOMISIJA NACIŲ IR SOVIETINIO OKUPACINIŲ REŽIMŲ NUSIKALTIMAMS LIETUVOJE ĮVERTINTI

Nacių okupacija 1941–1944 m. Holokaustas ir kiti nacių nusikaltimai. Holokaustas ir kiti nacių nusikaltimai.

Ne žydų ir ne romų kilmės Lietuvos piliečių persekiojimas, civilių gyventojų žudynės (1941-1944)

IŠVADOS

(patvirtinta 2003 12 17)

Komisija susipažino su dr. Rimanto Zizo tyrimu ir jo vertinimais, kuriuos pateikė prof. Egidijus Aleksandravičius (Vytauto Didžiojo Universitetas, Kaunas, Lietuva), prof. Liudas Truska (Vilniaus pedagoginis Universitetas, Lietuva) Joachimas Tauberis (Liuneburgas, Šiaurės rytų kultūros institutas, Vokietija) ir patvirtino šio tyrinėjimo išvadas:

1. Okupacinės valdžios vykdytų represijų mastas ne žydų ir ne romų vietos gyventojų atžvilgiu buvo palyginti nedidelis.

2. Iki šiol istoriografijoje nurodomi nuo ne žydų tautybės žmonių aukų, patirtų nacių okupacijos metu (1941–1944) skaičiai nuo 10 000-20 000 iki 45 000 yra perdėti.

3. Raudonarmiečių pasipriešinimas ir tariami vietinių gyventojų išpuoliai prieš vokiečių kariuomenę 1941 m. birželį buvo priežastys ar pretekstas vokiečių karių Ablingoje, Alytuje ir kitose vietovėse įvykdytoms civilių gyventojų žudynėms, kurių aukomis tapo iki 500 žmonių.

4. 2000-3000 nužudytų sovietinių partinių aktyvistų (komunistų, komjaunuolių, sovietinių pareigūnų, iš sovietų valdžios žemės gavusių valstiečių) buvo gausiausia nacių okupacijos laikotarpiu nužudytų ne žydų tautybės gyventojų kategorija.

5. Dėl sovietinių partizanų vykdytų diversijų, sabotažo aktų, okupantai, taikydami “kolektyvinės atsakomybės” principą, sudegino apie 15 Lietuvos kaimų ir išžudė kelis šimtus civilių gyventojų, įskaitant gyvus sudegintus Pirčiupių kaimo gyventojus.

6. Bausdami už pasipriešinimą ir lenkų pogrindžio (Armijos Krajovos) rėmimą, naciai ir vietiniai kolaborantai nužudė apie 1000 civilių Lietuvos lenkų.

7. Okupacinė valdžia Lietuvoje naikino psichinius ir nepagydomomis ligomis sirgusius ligonius.

8. Iš viso okupantai, vietos kolaborantų padedami, nužudė maždaug 5000 civilių ne žydų ir ne romų tautybių Lietuvos gyventojų.

Pirmininkas

Emanuelis Zingeris

Vykduantysis direktorius

Ronaldas Račinskas